

1 משום דמבלי שרת לא אשבתן דמיפריק – שלא מצינו קדשים
2 שנפדים לאחר הקדשתם בכלי שרת, שהרי מחמת קדושה זו דינה
3 בשריפה כקדשים שנפסלו, וכל שדינו בשריפה אינו נפדה.
4 הגמרא חוזרת לבאר היכן הוזכר בתורה בעל מום בלשון טמא.
5 שואלת הגמרא: ובעל מום, היכא איקרי טמא – היכן מצינו בתורה
6 שנקרא טמא. משיבה הגמרא: דתניא בברייתא, נאמר בתורה (ויקרא
7 כו יא-יב) 'וְאִם בָּל בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲשֶׁר לֹא יִקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קִרְבָּן לַה'
8 וְהַעֲמִיד אֶת הַבְּהֵמָה לִפְנֵי הַכֹּהֵן. וְהַעֲרִיד הַכֹּהֵן אֹתָהּ וְגו'. ומבאר
9 הברייתא, כבעלי מומין שנפדין מחמת מומן הכתוב מדבר, ולא
10 בפדיון בהמות טמאות. שואלת הברייתא: אֵתָה אֹמֵר כְּבַעְלֵי מוּמִין
11 שִׁיפְדוּ הַכְּתוּב מַדְבַּר, אִי אֵינּוּ מַדְבַּר אֱלֹא בְּהֵמָה טְמֵאָה מִמַּשׁ
12 שְׁהוּקְדְּשָׁה לְקָרְבָן, וכפשוטו לשון הפסוק. משיבה הברייתא: אין
13 לומר כן, שהרי בשווא אומר בהמשך הפרשה (שם כו ב) 'וְאִם
14 בְּבִהֵמָה הַטְּמֵאָה וּפְדָה בְּעֶרְכָּךָ, הָרִי פְדוּיִן בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲמֹרָה
15 כֹּאן. וְאִם כֵּן, הָא מַה אֲנִי מְקַיֵּם – כיצד יש לבאר את הפסוק 'וְאִם
16 כָּל בְּהֵמָה טְמֵאָה' וְגו', על כרחך, שבעלי מומין שִׁיפְדוּ הַכְּתוּב
17 מְדַבֵּר. שואלת הברייתא: היות שבעלי מומין נפדים, וְכֹל יִפְדוּ אִף
18 עַל מוּם עוֹבֵר. משיבה הברייתא: תלמוד לומר בפדיון בעלי מומין
19 (שם כו יא) 'וְאִם בָּל בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲשֶׁר לֹא יִקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קִרְבָּן לַה',
20 והיננו, מי שאינה קריבה לה' כל עיקר מחמת מומה, ניתן לפדותה,
21 יצתה זו שמומה עובר, שאמנם אינה קריבה היום מחמת מומה,
22 אולם עתידה שיעבור מומה וְתִהְיֶה קְרִיבָה לַמֶּזֶחַ, ואינה נפדית.
23 הגמרא חוזרת לעסוק בדברי שמואל שקדשים טהורים נפדים. מקשה
24 הגמרא: מוֹתִיב רַב הוֹנֵא בַר מְנוּחָה, שנינו במשנתנו, הַעוֹפֹת
25 וְהַעֲצִים וְהַלְבוּנָה וְכֹלֵי שֶׁרֶת שֶׁנִּטְמְאוּ, אִין לְהוֹן פְּדוּיִן, שְׁלֹא נֶאֱמַר
26 פְּדוּיִן אֱלֹא בְּבִהֵמָה. ויש להקשות, בשלמא לגבי עופות, מובן דין
27 המשנה, משום שקדושת הגוף נינהו [הם]. שקרבים על המזבח,
28 וְלֹא נֶאֱמַר דִּין פְּדוּיִן מִקְדוּשַׁת הַגּוּף אֱלֹא בְּבִהֵמָה. אֱלֹא עֲצִים
29 וְלְבוּנָה שְׁלֹא הוֹנְחוּ בְּכֹלֵי שֶׁרֶת וְלֹא הִתְקַדְּשׁוּ קְדוּשַׁת הַגּוּף. וְכֵן כָּלֵי
30 שֶׁרֶת שְׁאִין בִּיהֵם קְדוּשַׁת הַגּוּף מִשׁוּם שְׁאִינֵם אֱלֹא מְכַשֵּׁרֵי קָרְבָן,
31 לִפְדוּקוֹ – שיהיה ניתן לפדותם. אֱלֹא לֹא, הֵטַעַם אֵינֵם נִפְדִים
32 מִשׁוּם דְּכָל קְדָשִׁים נִתְּנוּ בְּעֶלְמָא, ובגון מנחות ונסכים, אִין נִפְדִין,
33 וְשֹׁלָא כְּדַבְּרֵי שְׁמוּאֵל, וְהֵינֵי נָמִי – ואף קדשים אלו, אִף עַל גַּב
34 דְּנִטְמְאוּ, כְּטַהוּרִים דְּמוּ – דינם כקדשים טהורים ואינם נפדים, משום
35 דְּעֲצִים וְלְבוּנָה מִצַּד עֲצָמָם אִין בְּהֵם טוֹמְאוֹת אוֹכְלִין, שהרי לֹא בְּנֵי
36 אֲשׁוּרֵי אוֹכְלֵי נִינְהוּ – הם אינם 'אוכל' שיהיה שייך בהם טומאה,
37 אֱלֹא שְׁגוּרוֹ חֲכָמִים שִׁיחֵיו בְּהֵם דִּינֵי טוֹמְאוֹת אוֹכְלִין, משום שחֵיבַת
38 הַקּוֹדֶשׁ מְשֻׁנָּה לְהוֹן אוֹכְלֵי – המעלה שיש בהם שהם קרבים על
39 המזבח מחשיבה אותם להיות כ'אוכל' ששייך בו טומאה. ואף לאחר
40 גזירה זו, לא נאמר דין טומאה בכל אופן, משום דְּעֲצִים, כְּמָה דְּלֹא
41 מְשַׁפֵּי לְהוֹן לְגוּזְרִין – כל שלא שייפם וניסרם לחתיכות נאות הראויות
42 למערכה, לֹא מִיתְּשַׁרְי – הם אינם נעשים ראויים לקבלת טומאה,
43 וְלְבוּנָה נָמִי, כֹּל כְּמָה דְּלֹא קִדְּשָׁה עַל יַד הַנְּחִתָּה בְּכֹלֵי שֶׁרֶת, לֹא
44 מִיתְּשַׁרְי, וְכֹלֵי שֶׁרֶת נָמִי, אִף אִם נִטְמְאוּ הֵם כְּטַהוּרִים, הוֹאִיל וְאִף
45 אִם נִטְמְאוּ אִיתָּ לְהוֹן [יש להם] טַהֲרָה בְּמִקְוֹת, ואין טומאה זו
46 מוֹעִילָה לְהַתִּיר לְפִדוּתָם. הרי שמדברי המשנה מוכח שקדשים
47 טהורים אינם נפדים, וקשה על שמואל שסובר שטהורים נפדים.
48 מתרצת הגמרא: לֹא – אין להוכיח מהמשנה שטהורים לא נפדים,
49 אלא לְעוֹלָם אִימָא לָךְ שְׁטַהוּרִין בְּעֶלְמָא נִפְדִין וכשמואל. וְהֵינֵי
50 קְדָשִׁים [עצים לבונה וכלי שרת], גזרו חכמים שלא לפדותם, מִשׁוּם
51 דְּלֹא שְׁכִיחֵי הוּא – משום שאין דברים אלו מצויים שיהיו ראויים

למזבח, ואם יפדים לא ימצאו הגזברים לקנות אחרים.
שואלת הגמרא: בְּשֶׁלְמָא לְבוּנָה וְכֹלֵי שֶׁרֶת, מובן מה שלא שְׁכִיחֵי
למזבח. אֱלֹא עֲצִים, הרי מִשְׁכַּח שְׁכִיחֵי שִׁיחֵיו ראוים למזבח ומדוע
גזרו שלא לפדותם. משיבה הגמרא: עֲצִים נָמִי, בְּיִזְוֹן דְּאִמְרַי מִר
במשנה (מדות פי"ב מ"ח), כָּל עֵץ שֶׁנִּמְצָא בּוֹ תוֹלַעַת פְּסוּל לְגַבֵּי הַמִּזְבֵּחַ,
הֵילֵכֵךְ נַחֲשִׁיבִים עֲצִים לְהַקְרִיבָה כֹּלֵי שְׁכִיחֵי, ואף בהם גזרו חכמים
שלא לפדותם.
הגמרא מביאה שיטות החולקות על שמואל: אִמְרַי רַב פָּפָא, אִי
שְׁמִיעָא לִיה לְשְׁמוּאֵל – אם שמואל היה שומע, הָא דִּתְנִינָא
בברייתא, הַמְתַּפְּסִים [המקדיש] תְּמִימִים רַאיוּיִם לְהַקְרִיבָה לְבָדֵךְ
הַבַּיִת, על אף שאסור לעשות כן, מכל מקום חל בהן קדושת דמים
וְאִין פְּדוּיִן אֲוִתָּן אֱלֹא לְצוּרֵךְ הַקְרַבְתָּן עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּקָרְבָן אַחֵר, משום
שְׁכֵל הַרְאֵוִי לְמוֹזְבֵּחַ, אִינוּ יוֹצֵא מִיַּד מוֹזְבֵּחַ לְעוֹלָם, וְאִף עַל גַּב
דְּקְדוּשַׁת דָּמִים נִינְהוּ [הם], כֹּכֵל זֹאת אִין נִפְדִין לְחוּלְקֵי, הוֹאִיל
וְטַהוּרִים הֵם וְרַאיוּיִם לְהַקְרִיבָה, הָיָה הָרַר בֵּיה – היה שמואל חוזר
בו מדבריו שקדשים טהורים נפדים. דוחה הגמרא: וְלֹא הָיָא – באמת
אין הדבר כך, אלא שְׁמִיעָא לִיה לְשְׁמוּאֵל אֵת דְּבַרֵי הַבְּרִיתָא, ובכל
זאת לֹא הָרַר בֵּיה. שהרי לֹא אֲמַרְתָּ הֵתָם – האם לא תירצנו לעיל
בעצים ולבונה וכלי שרת, בְּיִזְוֹן דְּלֹא שְׁכִיחֵי מהם ראויים למזבח, לכך
לֹא מִיפְרִיקֵי – הם אינם נפדים, הֵכָא נָמִי בְּבַהּמוֹת הַרְאֵוִיִם לְהַקְרִיבָה,
בְּיִזְוֹן דְּשְׁכִיחֵי מוּמִין דְּפְסָלֵי בְּבִהֵמָה מִלְּהַקְרִיבָה. דְּאִפִּילוּ מוּם קֶטַן
בְּדִנְקוּן שְׁבַעֲזֵין שְׁהוּא כְּעֵין יַרְיעָה הַמְכַסֶּה אֶת הַאִישׁוֹן, נָמִי פְּסָלֵי,
הֵילֵכֵךְ נַחֲשִׁבַת הַבְּהֵמָה כֹּלֵי שְׁכִיחֵי לְמִזְבֵּחַ, ואינה נפדית אם לא
נטמאה, אִף אִם הוּקְדְּשָׁה לְבָדֵךְ הַבַּיִת. אולם מנחות ונסכים שמצויים,
ניתן לפדותם אף כשלא נטמאו.
הגמרא מביאה שיטות נוספות החולקות על שמואל: רַב פְּהֵנָא אִמְרַי,
קְדָשִׁים טְמֵאִין נִפְדִין, ואילו טַהוּרִין אִין נִפְדִין. וְכֵן אִמְרַי רַבִּי
אוֹשְׁעִינָא, טְמֵאִין נִפְדִין, טַהוּרִין אִין נִפְדִין. וְאִיכָא דְּאִמְרַי, אִמְרַי רַבִּי
אוֹשְׁעִינָא, אִפִּילוּ טַהוּרִין נִפְדִין, וכשמואל.
הגמרא מביאה שיטה נוספת בדין זה: רַבִּי אֲלֵעָזָר אִמְרַי, בּוּלְוִן – כל
המנחות, טְמֵאִין נִפְדִין, וְטַהוּרִין אִין נִפְדִין, וְהֵינֵי מְעַשְׂרֵית הַאִיפָה
שֶׁל מְנַחַת חוֹטָא שֶׁנִּפְדִית אִף אִם לֹא נִטְמְאוּ, שְׁהֵרִי אֲמַרָה הַתּוֹרָה
בסדר הבאת קרבן עולה ויורד מן הבהמה ומן העוף (שם ה' א'
'מְחַטָּאוֹת', ובקרבן עולה ויורד הבא מן המנחה נאמר (שם ה' א') 'עַל
מְחַטָּאוֹת'. ודרשו חכמים ממה שנאמר 'מְחַטָּאוֹת' במביא בהמה או
עופות שמשמע שמביא מקצת חטאתו, שעשיר שהפריש מעות
לבהמה לקרבן עולה ויורד וְהַעֲנִי, קוֹנֵה תוֹרִים או בני יונה במקצת
המעות ושאר המעות חולקין. וכן עני שהפריש מעות לתורים או בני
יונה והעני עוד, קוֹנֵה מְנַחַח בְּמִקְצַת הַמַּעוֹת וְהַשָּׂר חוּלְקִין. וממה
שנאמר 'עַל מְחַטָּאוֹת' במנחה שמשמע שמוסיף על חטאתו, דרשו
שעני שהפריש מנחה והעשיר יפדה את המנחה ויוסיף על המעות
ויקנה תורים או בני יונה, ואם העשיר יותר יוסיף ויקנה בהמה, ואינו
צריך להביא מהחולקין את כל דמי הקרבן שחייב בו לאחר שהעשיר.
הרי שניתן לפדות מנחת חוטא אף כשלא נטמאה.
הגמרא מביאה את שיטת רבי אושעיא בפסולי מנחות, ומקשה עליו
מדבריו בפדיון קדשים: אִמְרַי רַבִּי אוֹשְׁעִינָא, שְׁמַעְתִּי שֶׁאִם פִּיגֵל אָדָם
בְּהַקְרַבְתָּ הַמְּנַחָה, לְשִׁיטַת רַבִּי שְׁמַעְזֵין שְׁדַבֵּר הַאִסוּר בְּהִנָּה אִינוּ
מִטְמָא טוֹמְאוֹת אוֹכְלִין, אִינוּ מְטַמְּא הַמְּנַחָה טוֹמְאוֹת אוֹכְלִין. והמקור
לזה הוא, (דתנן) [דְּתַנִּינָא] בְּתוֹסְפַתָּא (עוקצין פי"ג ה"א) הַעֲרָלָה – פירות
אילן בשלשת השנים הראשונות לגדילתם, וְכֹלֵי הַבְּרָם – זרעים
וגפנים שגדלו ללא הרחקה ראויה,

60 **שְׁלֵא הִיתָה לָהּ שְׁעַת הַבּוֹשֶׁר**, ומשום כך היא אינה יכולה לטמא
 61 טומאת אוכלין.
 62 שואלת הגמרא: **הֵיכֵי דְמִי** - מהו האופן בו ניתן להעמיד דלא הִיתָה
 63 לָהּ שְׁעַת הַבּוֹשֶׁר. משיבה הגמרא: באופן דְאִקְרִישְׁנִיהוּ הַבְּעֵלִים
 64 לתבואה בְּחֻזְבָּר לַקְרַקַע קודם שנעשו אוכל, ומעולם לא היתה
 65 ראויה לאכילה.
 66 שואלת הגמרא: וְלִפְרָקְנִיהוּ - והרי היה יכול לפדות את המנחה
 67 קודם שקדשה בכלי שרת, ונמצא שבאותו הזמן היתה לה שעת
 68 הכושר. הַנִּיחָא - ושאלה זו אינה קשה, לְהָךְ לִישְׁנָא דְאָמַר רַבִּי
 69 אוֹשְׁעִיא שְׁקֻדְשֵׁי טַמְאִין נְפָדִין וְאֵילּוּ מְהוֹרִין אֵין נְפָדִין, שְׁפִיר -
 70 אכן מובנים דברי רבי שמעון כפי שביאר רבי אושעיא, שהרי ללשון
 71 זו, מנחה שהוקדשה בעודה מחוברת לקרקע לא היה ניתן לפדותה.
 72 אֵלָא לְהָךְ לִישְׁנָא דְאָמַר רַבִּי אוֹשְׁעִיא אִפְּלוּ מְהוֹרִין נְפָדִין, יש
 73 להקשות, לְפָרְקִינְהוּ לתבואה קודם הקדשתה בכלי שרת, והיתר זה
 74 לפדות את המנחה הוא שעת הכושר. משיבה הגמרא: אמנם ניתן
 75 לפדות מנחה קודם הקדשתה בכלי שרת, אולם הַשְׁתָּא מִיָּהּ לֹא
 76 פְּרִיק - עכשיו המנחה לא נפדתה אלא היא עדיין בקדושתה,
 77 וממילא לא היתה לה שעת הכושר.
 78 שואלת הגמרא: וְכִיּוֹן דְאִי גְעִי פְּרִיק לִיָּה - שאם הבעלים היה רוצה
 79 היה יכול לפדות את המנחה לפני הקדשתה בכלי שרת, הרי שהיתה
 80 לה שעת הכושר, שהרי שְׁמַעִינָן לִיָּה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן דְאָמַר, כֹּל
 81 הַעוֹמֵד לְפָדוֹת בְּפָדוּי דְמִי - שכל הקדש העומד להפדות, אף אם
 82 עדיין לא נפדה הרי הוא כפדוי אף לענין זה שיחשב כמי שהיתה לו
 83 שעת הכושר. דְתַנִּיא בתוספתא, (פרה פ"ז ה"ט), רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר, פְּרָה
 84 אדומה שנשחטה מְטַמְּאָה טוּמְאָת אוֹכְלִין על אף שאסורה בהנאה,
 85 הוֹאִיל וְהִיתָה לָהּ שְׁעַת הַבּוֹשֶׁר. וְאָמַר רִישׁ לְקִישׁ, ששעת הכושר
 86 היא מה שהיה ניתן לפדותה, שהרי אוֹמַר הִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן, פְּרָה
 87 אדומה נְפָדִית אף כשנשחטה כדניה על גַב מַעְרְבֵתָהּ, ואף שלא
 88 נפדתה יש לה דיני טומאת אוכלין. הרי שמוכח מדין זה, שרבי שמעון
 89 סובר שהיתר פדיון נחשב כשעת הכושר. ואם כן, אף במנחה יש
 90 לומר, שההיתר לפדותה קודם הקדשתה בכלי שרת, שעת הכושר.
 91 דוחה הגמרא: הֵכִי הַשְׁתָּא - וכי כך נראה בעיניך עתה, בְּשִׁלְמָא
 92 פְּרָה - סברא זו שהיתר פדיון נחשב כשעת הכושר, מובנת לגבי פרה
 93 אדומה שאכן עוֹמֵדֶת לְפָדוֹת הִיא, שְׁהָרִי אִם מִצָּא פְרָה אַחֲרַת נְאֻה
 94 הַיְמִנָה מִצְוָה לְפָדוֹתָהּ לַפְרָה הראשונה ולקנות את היתר נאה,
 95 ומחמת חיוב זה היא נחשבת כעומדת להפדות ואף ההיתר לפדותה
 96 נחשב כשעת הכושר. אֵלָא הֵנִי מְנַחֲת, וכי יש מִצְוָה לְפָדוֹתָן
 97 שמחמתן כן נחשיבן כעומדות להפדות. וכיון שאין חיוב לפדותן, אם
 98 אכן נפדו, הותרו באכילה ויש בהם דיני טומאת אוכלין, אבל ההיתר
 99 לפדותן אינו נחשב כשעת הכושר.
 100 מקשה הגמרא: איך ניתן לומר שלרבי שמעון קרבן שיש בו היתר
 101 ומצוה לפדותו נחשב שהיתה לו שעת הכושר, וְהָא זָבַח שֶׁלֵן לְפָנֵי
 102 וְרִיקָה, קודם פסולו היה מִצְוָה לְמִיּוֹרְקִיָּה - לזרוק את דמו, וְאִי גְעִי
 103 וְרִק - ואם היה רוצה היה יכול לזרוק את דמו כראוי ולהתירו, ובכל
 104 זאת קִתְּנֵי בְרִייתָא שהובאה לעיל, ששיטת רבי שמעון היא, דְבִשְׁר
 105 שֶׁלֵן קודם זריקה אינו נחשב כ'אוכל' וְאֵין מְטַמְּא טוּמְאָת אוֹכְלִין,
 106 על אף שניתן ואף מצוה היא להכשירו לאכילה. מתרצת הגמרא:
 107 הֵכֵא כְּמֵאָ עֲסִיקִין - כאן, בברייתא של קרבן שֶׁלֵן קודם זריקה, במה
 108 המדובר, באופן שְׁנַשְׁחַט סמוך לשקיעת החמה ולא הִיתָה שְׁהוּת
 109 בַּיּוֹם לְמִיּוֹרְקִיָּה - לזרוק את הדם, ונמצא שלא היתה לו שעת
 110 הכושר.
 111 שואלת הגמרא: הרי לפי יישוב זה ניתן לדייק שדין זה של הברייתא
 112 הוא רק אם לא היה זמן לזרוק את הדם ביום, אֲבָל אִם הִיתָה לוֹ
 113 שְׁהוּת בַּיּוֹם לזרוק את הדם, מֵאָ, לכאורה הדין הוא שְׁמַמָּא
 114 טוּמְאָת אוֹכְלִין. ואם כן קשה, אֲדִתְנֵי בְרִייתָא חִילוק בְּדִין קוֹתֵר
 115 שקרבן שֶׁלֵן לְאַחַר וְרִיקָה מְטַמְּא טוּמְאָת אוֹכְלִין, שלא כדן קרבן
 116 שֶׁלֵן לְפָנֵי זְרִיקָה, לִיפְלוֹג בְּרִידָה - היה לו לחלק באופן זה שֶׁלֵן קודם
 117 זְרִיקָה ולומר, בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים שלא שייך טומאת אוכלין, באופן
 118 שְׁלֵא הִיתָה לוֹ שְׁהוּת בַּיּוֹם לזרוק את הדם, אֲבָל אִם הִיתָה לוֹ שְׁהוּת

1 וְשׁוֹר הַנִּמְקָל - שור שהרג אדם ונגמר דינו לסקילה, ונשחט קודם
 2 שנסקל, וְעִנְיָה עֲרוּפָה - עגלה שהורדה לנחל לעריפה ונשחטה,
 3 וְצִפּוּרֵי מְצוּרַע - ציפור שנשחטה לצורך הזאת דמה לטהרת מצורע,
 4 וְפֶטֶר חֲמוֹר - חמור בכור שלא נפדה, ונשחט לאכילת גוי, וְכֶשֶׁר
 5 בְּחֶלֶב - בשר שהתבשל בחלב, ונאסרו שניהם בהנאה, כּוֹלֵם - כל
 6 אלו שהזכירו, מְטַמְּאִין טוּמְאָת אוֹכְלִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר, כּוֹלֵן
 7 אֵין מְטַמְּאִין טוּמְאָת אוֹכְלִין. ומסיפה הברייתא: וּמִזְוָה רַבִּי שְׁמַעוֹן
 8 בְּאִיסוּר בְּשֶׁר בְּחֶלֶב, שְׁמַמְמָא טוּמְאָת אוֹכְלִין על אף שאסור
 9 בהנאה, הוֹאִיל וְהִיתָה לוֹ שְׁעַת הַבּוֹשֶׁר - משום שקודם שנאסרו
 10 היה זמן שכל אחד מהם היה מותר לבדו, ומחמת ההיתר שהיה להם,
 11 יש להם שם 'אוכל'. וממשיך רבי אושעיא ואומר: וְאָמַר רַב אֲסִי
 12 אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מֵאִי מְטַמְּא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁדַבֵּר הָאִסוּר בְּהִנָּה אֵינוֹ
 13 מְטַמְּא טוּמְאָת אוֹכְלִין, שנאמר (ויקרא י"א ל"ד) 'מִכֹּל הָאֲכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל
 14 אֲשֶׁר יָבֹא עֲלָיו מִיַּם יִטְמָא', ויש לדרוש, אוֹכֵל שְׁאֵתָה יָכוֹל
 15 לְהֵאָכִילוּ לְאַחֲרֵים, קְרוּי 'אוֹכֵל' לענין דיני טומאת אוכלין, וְאוֹכֵל
 16 שְׂאִי אֵתָה יָכוֹל לְהֵאָכִילוּ אף לְאַחֲרֵים - לגוים מחמת שאסור
 17 בהנאה, אֵינוֹ קְרוּי 'אוֹכֵל' לענין טומאת אוכלין. ומסיים רבי אושעיא
 18 את ראייתו: וְהָא פִּיגֵל בְּמִנְחָה נְמִי - וכמו כן, מנחה זו שהתפגלה,
 19 אוֹכֵל שְׂאִי אֵתָה יָכוֹל לְהֵאָכִילוּ לְאַחֲרֵים הוּא, שהרי נפסלה וחייבים
 20 לשורפה, ולשיטת רבי שמעון אינה נחשבת 'אוכל' לענין טומאת
 21 אוכלין.
 22 הגמרא חזרת לברר את דברי רבי שמעון בברייתא. שואלת הגמרא:
 23 אִי הֵכִי שְׁלַרְבֵי שְׁמַעוֹן דִּינֵי טוּמְאָת אוֹכְלִין תְּלוּיִים בְּהִיתֵר הִנָּה,
 24 בְּשֶׁר בְּחֶלֶב נְמִי, מדוע הוצרך רבי שמעון לבאר שמודה בו משום
 25 שהיתה לו שעת הכושר קודם שנאסר, תִּפְסוּק לִיָּה - שיוציא דין זה
 26 מכלל הדברים שאינם מטמאים טומאת אוכלין משום דְאִיכֵל שְׁאֵתָה
 27 יָכוֹל לְהֵאָכִילוּ לְאַחֲרֵים הוּא. דְהִי תַנִּיא בְרִייתָא, רַבִּי שְׁמַעוֹן כֵּן
 28 יְהוּדָה אוֹמַר מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּשֶׁר בְּחֶלֶב אִסוּר בְּאִכִּילָהּ וּמוֹתֵר
 29 בְּהִנָּה, מִשּׁוּם שְׁנַאמַר בו (דברים י"ד כא), 'כִּי עִם קְדוּשָׁתָהּ לָהּ'
 30 אֲלֵהִידָהּ לֹא תִבְשַׁל לְדֵי בְּחֶלֶב אִמּוֹ', וְלֵהֲלֵן בְּדִין טְרִיפָה הוּא אוֹמַר
 31 (שמות כ"ב ל'), 'אֲנִישׁ קִישׁ תִּהְיוּן לִי וּבֶשֶׁר בְּשֶׁרָה טְרִפָה לֹא תֵאָכֵלוּ
 32 לְכֹלֵב תִּשְׁלַכּוּן אֹתוֹ'. ויש לדרוש, מַה לְהֵלֵן, הַטְרִיפָה אִסוּר בְּאִכִּילָהּ
 33 וּמוֹתֵר בְּהִנָּה, שהרי מותר להשליכו אף לכלבו שמוזנותיו עליו, על
 34 אף שנהנה שאינו צריך להאכילו ממזונו, אִף כָּאֵן, בשר בחלב אִסוּר
 35 בְּאִכִּילָהּ וּמוֹתֵר בְּהִנָּה. ומדוע ביאר רבי שמעון שבשר בחלב
 36 מטמא טומאת אוכלין משום שהיתה לו שעת הכושר, ולא משום
 37 עיקר הטעם שהוא אוכל שאפשר להאכילו לאחרים.
 38 משיבה הגמרא: אכן עיקר טעמו של רבי שמעון הוא שאפשר
 39 להאכילו לאחרים, אולם תְּדָא וְעוֹד קָאמַר - רבי שמעון בא
 40 להשמיענו טעם נוסף מלבד הטעם העיקרי, וכך היא כוונתו, תְּדָא -
 41 טעם אחד הוא משום דְלִשְׁטוּתוֹ בשר בחלב מותר בהנאה וְאוֹכֵל
 42 שְׁאֵתָה יָכוֹל לְהֵאָכִילוּ לְאַחֲרֵים הוּא. וְעוֹד טַעַם שֶׁבוּה, כיון
 43 דְלִדְרִידָה נְמִי - שאף לישראל עצמו, הִיתָה לוֹ שְׁעַת הַבּוֹשֶׁר קודם
 44 שנאסר, משום כך נאמר בו דיני טומאת אוכלין.
 45 הגמרא חזרת לדון בדברי רבי אושעיא שלרבי שמעון מנחה
 46 שהתפגלה אין בה דיני טומאת אוכלין. מקשה הגמרא: מִיָּתִיבֵי, שנינו
 47 בתוספתא (עקצין פ"א ה"ז), רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר, יש נוֹתֵר ו-קרבן שעבר
 48 זמן אכילתו ונפסל) שְׁהוּא מְטַמְּא טוּמְאָת אוֹכְלִין, ויש נוֹתֵר שְׂאֵינוֹ
 49 מְטַמְּא טוּמְאָת אוֹכְלִין. מבארת הברייתא: כִּיּוֹד הוּא חִילוק זה, אם
 50 לָן הַקְרָבן לְפָנֵי וְרִיקָה של הדם על המזבח ונפסל מדין נותר, הוא
 51 אֵינוֹ מְטַמְּא טוּמְאָת אוֹכְלִין, משום שלא היתה לו שעת הכושר.
 52 אולם אם לן לְאַחַר וְרִיקָה, על אף שנפסל לאכילה, מְטַמְּא טוּמְאָת
 53 אוֹכְלִין, שהרי היתה לו שעת הכושר לאור הוריקה. וְאִם נַעֲשֶׂה
 54 פִּיגוּל, בֵּין בְּקִדְשֵׁי קִדְשִׁים בֵּין בְּקִדְשִׁים קְלִיִּים, אֵינוֹ מְטַמְּא טוּמְאָת
 55 אוֹכְלִין. ואם פִּיגֵל בְּמִנְחָה, הוּא מְטַמְּא טוּמְאָת אוֹכְלִין. הרי שלרבי
 56 שמעון מנחה שהתפגלה מטמאת טומאת אוכלין, ושלא כדברי רבי
 57 אושעיא. מתרצת הגמרא: לֹא קָשִׁיא, כָּאֵן בְרִייתָא, מדובר באופן
 58 שְׁהִיתָה לָהּ לַמְנַחָה שְׁעַת הַבּוֹשֶׁר קודם שהוקדשה, ומשום כך שייך
 59 בה טומאת אוכלין. ואילו כָּאֵן בדברי רבי אושעיא, מדובר באופן

36 ההתפשטות משתי מדות אלו, והוא – התפשטות החיות משתי
 37 המדות חסד וגבורה, היא מִזוֹן נְשֻׁמוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁעֵסְקוּ בַתּוֹרָה
 38 לְשִׁמָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה. כִּי מֵהַתְּפִשּׁוּת שְׁתֵּי מִדּוֹת אֵלוֹ נִמְתַּח
 39 רְקִיעַ – אור מקיף, עַל הַנְּשֻׁמוֹת שֶׁבָּנּוּ עָדוּ, – אור מקיף זה מעניק
 40 כוח לאותן נשמות שתוכלנה

לקבל" ההתפשטות משתי

41 מדות אלו, וְרִקִיעַ זֶה נִקְרָא
 42 דְרָא דְאוֹרֵינָא, – סוד
 43 התורה, הענין בתורה
 44 שבבחינת רז וסוד, וכו' –
 45 ברקיע, סוד כ"ב אותיות
 46 התורה, – ואותיות התורה
 47 הן הרי גם כן למעלה משכל
 48 והבנת התורה, הַתּוֹרָה –
 49 התורה ניתנה מִשְׁתֵּי מִדּוֹת
 50 אֵלוֹ, כְּדַכְּתִיב: – כמו
 51 שכתוב: "מִיִּמִּינוֹ אֵשׁ דַּת
 52 לְמוֹ", – דת, תורה, באה
 53 ענין של "אש", "גבורה",
 54 וּמְרַקֵּעַ זֶה – ומאור מקיף
 55 זֶה, נִטְפָּח מֵל לְמִזוֹן
 56 הַנְּשֻׁמוֹת, – כלומר,
 57 מִדֵּה־רְקִיעַ נמשך אור פנימי
 58 לנשמות, שהוא ענין ה"מזון"
 59 – אור פנימי שמושיגים אותו,
 60 דְהֵינּוּ – כלומר: יְדִיעַת סוֹד

61 כ"ב אותיות התורה, כִּי הַרְקִיעַ הַזֶּה הוּא סוֹד הַדְּעִת, – והטל
 62 שנוסף ממנו, הוא ידעת סוד כ"ב אותיות התורה, וְהַתּוֹרָה הִיא
 63 מִזוֹן הַנְּשֻׁמוֹת בְּנֵן עָדוּ, וְהַמְצוֹת הֵן לְבוּשִׁים, בְּמִכְאֵר כָּל זֶה
 64 [בְּזֹהַר – פרשת ויקהל דף ר"ט ור"י, וְכַעֲזֵן חַיִּים שְׁעַר מִדְּפָרָק
 65 ג: – הרי מוסבר כאן, ששתי המדות חסד וגבורה שמאצילות, הן
 66 למעלה משכל והשגה לא רק של הנבראים, אלא גם של נשמות
 67 שמעולם האצילות, ורק בדרך של קבלת שכר יכולות הנשמות בגן
 68 עדן לקבל ההתפשטות משתי המדות חסד וגבורה.

1 הרי, למרות שהם שני דברים מנוגדים לגמרי, הם – באופן של "שני
 2 הפכיים בנושא אחד", מפני ששניהם מאוחדים בתכלית עם אין סוף
 3 ברוך הוא, דְשִׁתִּיחֵן – גם חסד וגם גבורה, הֵן מִדּוֹת אֱלֹהוֹת לְמַעְלָה
 4 מִשְׁכַּל הַנְּבְרָאִים וְהַשְּׁנֵתָם, דְּאִיהוּ וְגִרְמוּהִי חַד בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת

5 – הוא יתברך והכלים שלו
 6 (ומדותיו) הם דבר אחד
 7 בעולם האצילות, גם מדת
 8 החסד וגם מדת הגבורה
 9 מאוחדות שתיהן בתכלית
 10 אתו יתברך. וְאֵף הַשְּׁנֵת
 11 מִשֵּׁה רַבְּנוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם
 12 בְּנִבְוָאָתוֹ, – שהשיג
 13 במראה הנבואה שלו, לֹא
 14 הִיָּתָה בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, –
 15 עצמו, שכן עולם האצילות
 16 הוא למעלה גם משכלו
 17 והשגתו של משה רבנו,
 18 אֵלָּא עַל יְדֵי הַתְּלַבְּשׁוֹתוֹ
 19 בְּעוֹלָם הַבְּרִיאָה – על ידי
 20 התלבשות מדרגת
 21 ה"אצילות" בעולם הבריאה;
 22 וְאֵף גַּם זֹאת, – גם לאחר
 23 ש"אצילות" מתלבשת
 24 בעולם הבריאה, איזו
 25 מדרגה של "אצילות"
 26 השיג? – לֹא בְּשְׁתֵּי מִדּוֹת
 27 אֵלוֹ – חֶסֶד וְגִבּוּרָה; –

28 היתה השגת משה רבנו, אֵלָּא עַל יְדֵי הַתְּלַבְּשׁוֹתָן – המוקדמת,
 29 בְּמִדּוֹת שְׁלֵמָטָה מִהֵן בְּמִדְרַגָּתָהּ, שֶׁהֵן מִדּוֹת נִצְחֵה־הוֹדִי־סוֹד – מדת
 30 הנצח היא "ענף" בלבד ממדת החסד, ומדת הוד היא "ענף" ממדת
 31 הגבורה – כפי שהן באות במדת ה"יסוד" המשפיעה למדרגות
 32 שלמטה ממנה, [כְּמוֹ שְׁפָתוֹב בְּשְׁעַר הַנְּבּוּאָה]. – שבמדרגה זו
 33 היתה השגתו של משה רבנו עליו השלום. רַק שְׁמַתָּן שְׁכָרָם שֶׁל
 34 צְדִיקִים בְּנֵן עָדוּ, הוּא הַשְּׁנֵת הַתְּפִשּׁוּת הַחַיּוֹת וְאוֹר הַנְּמִשְׁקָף
 35 מִשְׁתֵּי מִדּוֹת אֵלוֹ – חֶסֶד וְגִבּוּרָה – שבתור שכר יכולים הם לקבל

שער היחוד והאמונה

1 מדות אלהות למעלה משכל הנבראים והשגתם
 2 דאיהו וגרמוהי חד בעולם האצילות ואף השגת
 3 משה רבינו עליו השלום כנבואתו לא היתה בעולם
 4 האצילות אלא על ידי התלבשותו בעולם הבריאה
 5 ואף גם זאת לא בשתי מדות אלו חו"ג אלא על ידי
 6 התלבשותו במדות שלמטה מהן במדרגה שהן מדות
 7 נצח הוד יסוד [כמ"ש בשער הנבואה] רק שמתן
 8 שכרם של צדיקים כגן עדן הוא השגת התפשטות
 9 החיות ואור הנמשך משתי מדות אלו חו"ג והוא
 10 מזון נשמות הצדיקים שעסקו בתורה לשמה בעו"ה
 11 כי מהתפשטות שתי מדות אלו נמתח רקיע על
 12 הנשמות שבגן עדן ורקיע זה נקרא רזא דאורייתא
 13 וכו סוד כ"ב אותיות התורה הנתונה משתי מדות
 14 אלו כדכתיב מימינו אש דת למו ומרקיע זה נוסף
 15 מל למזון הנשמות דהיינו ידיעת סוד כ"ב אותיות
 16 התורה כי הרקיע הזה הוא סוד הדעת והתורה היא
 17 מזון הנשמות כג"ע והמצות הן לבושים כמבואר
 18 כל זה [בוהר ויקהל דף ר"ט ור"י ובע"ח שער מ"ד
 19 פרק ג']:

20 דְהֵינּוּ – כלומר: יְדִיעַת סוֹד
 21 כ"ב אותיות התורה, כִּי הַרְקִיעַ הַזֶּה הוּא סוֹד הַדְּעִת, – והטל
 22 שנוסף ממנו, הוא ידעת סוד כ"ב אותיות התורה, וְהַתּוֹרָה הִיא
 23 מִזוֹן הַנְּשֻׁמוֹת בְּנֵן עָדוּ, וְהַמְצוֹת הֵן לְבוּשִׁים, בְּמִכְאֵר כָּל זֶה
 24 [בְּזֹהַר – פרשת ויקהל דף ר"ט ור"י, וְכַעֲזֵן חַיִּים שְׁעַר מִדְּפָרָק
 25 ג: – הרי מוסבר כאן, ששתי המדות חסד וגבורה שמאצילות, הן
 26 למעלה משכל והשגה לא רק של הנבראים, אלא גם של נשמות
 27 שמעולם האצילות, ורק בדרך של קבלת שכר יכולות הנשמות בגן
 28 עדן לקבל ההתפשטות משתי המדות חסד וגבורה.

3. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א: עפמשנ"ת באגה"ק (סי"ט) מובן שאין הכוונה – שלא למעלה מזה (שהרי השיגו בחו"ב) – אלא שהשגת חו"ג (מקור הבריאה וצמצומה) דבזה עסקינן – היתה ע"י התלבשותם בנה"י דוקא". 4. ברכה לג, ב.

המשך ביאור למס' מנחות ליום שבת קודש עמ' ב

10 לשקיעת החמה ולא היה זמן לזרוק את דמו ביום, אִינּוּ מְטַמָּא
 11 טוֹמְאָת אוֹכְלִין, כִּיּוֹן שֶׁלֹּא הִיָּתָה לוֹ שַׁעַת הַכּוּשֵׁר. אוֹלָם אִם לֹן
 12 לְאַחַר שְׁנִירָאָה לְיִרְיָקָה, וְהֵינּוּ שְׁהִיָּה שְׁהוֹת לזרוק את הדם ביום, הוא
 13 מְטַמָּא טוֹמְאָת אוֹכְלִין, כִּיּוֹן שֶׁהִיָּתָה לוֹ שַׁעַת הַכּוּשֵׁר, וְכֵל שֶׁכֵּן שֶׁאִם
 14 לֹן אַחֲרֵי זִיקָה, שְׁהוּא יִכּוֹל לְטַמֵּא טוֹמְאָת אוֹכְלִין.
 15 שואלת הגמרא: וְהָאֵין דִּין פִּיגּוּל בֵּין בְּקִדְשֵׁי קֳדָשִׁים בֵּין בְּקֳדָשִׁים
 16 קְלִיִּים שֶׁבְּבְרִייתָא, שְׁהִיָּה מִצְוָה לְמִיּוּרְקִיָּה כְּרֵאִי בְּלִי לְחִשּׁוֹב מִחֻשְׁבַּת
 17 פִּיגּוּל אוֹ אִיסוּר וְכַךְ לְהַתִּיר אֶת הַקֶּרֶבֶן,

1 בַּיּוֹם לזרוק את הדם, הרי זה שעת הכושר והקרבן מְטַמָּא טוֹמְאָת
 2 אוֹכְלִין אִף אִם לֹן קוֹדֵם זִיקָה, וְכֵל שֶׁכֵּן שֶׁאִם הַקֶּרֶבֶן לֹן אַחֲרֵי שוֹרֵק
 3 מִמֶּשׁ, שְׁתּוֹעִיל שַׁעַת הַכּוּשֵׁר זוֹ לְדִין טוֹמְאָת אוֹכְלִין. וּמִכָּךְ שֶׁלֹּא חִילַק
 4 הַתְּנָא כֵּן, מוֹכַח שֶׁאִין חִילוּק אִם הִיָּה נִיתָן לזרוק את הדם או לא,
 5 וְחֻזְרַת הַקּוּשִׁיא מִקֶּרֶבֶן שֶׁלֹּן קוֹדֵם זִיקָה וְאִינּוּ מְטַמָּא טוֹמְאָת אוֹכְלִין.
 6 מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: בְּאִמַּת הַאֲפֻשְׁרוֹת לְהַתִּיר אֶת הַקֶּרֶבֶן נִחְשַׁב כְּשַׁעַת
 7 הַכּוּשֵׁר, וְאִין לְהַקְשׁוֹת מִכָּךְ שֶׁלֹּא חִילַק הַתְּנָא חִילוּק זֶה, מִשּׁוּם דְּהִכֵּי
 8 נִמְי קְאָמַר – אִכּוּן כֵּךְ הִיָּתָה כּוּוֹנַת הַתְּנָא לומר, אִם לֹן קוֹדֵם שְׁנִירָאָה
 9 לְיִרְיָקָה – לְפָנֵי שְׁהִיָּה דְמוֹ רֵאִי לְהִזְרוֹק, וְהֵינּוּ שֶׁנִּשְׁחַט סִמּוּךְ

